

„Open House Vilnius“

„Open House Vilnius“ – tai atviros architektūros savaitgalis, Vilniuje organizuojamas nuo 2015 m. Renginio tikslas – sukurti galimybę kiekvienam domėtis architektūra ir ją pažinti. Savaitgalio metu duris atveria Vilniaus pastatai, pasižymintys architektūros kokybe, svarba miestui ir bendruomenėms. Pastatuose programoje nurodytu laiku vyksta ekskursijos, jas veda gidai-savanoriai, pastatų architektai bei jų „gyventojai“.

„Open House Vilnius“ organizuoja savanoriška, nevyriausybinė, ne pelno siekianti viešoji įstaiga „Architektūros fondas“.

„Open House“ renginio istorija prasidėjo prieš kelis dešimtmečius. Pirmą kartą šis architektūros festivalis buvo surengtas 1992 m. Londone. Renginys čia sulaukė didelio susidomėjimo ir greitai išpopuliarėjo visame pasaulyje. Šiuo metu „Open House“ savaitgalis kasmet organizuojamas daugiau nei trisdešimtyje pasaulio miestų: Barselonoje, Helsinkyje, Romoje, Melburne, Niujorke ir daugelyje kitų. Visus šiuos miestus vienija tarptautinis tinklas „Open House Worldwide“ ir bendras tikslas – įtraukti visuomenę į pokalbį apie architektūros bei aplinkos kokybę, kurti išskirtinę galimybę žmonėms suprasti ir mokytis apie pastatus bei erdves tiesiogiai juos patiriant.

Šis festivalis vyksta penkiuose pasaulio kontinentuose, daugiau nei 30 miestų, vienas iš jų ir Vilnius. Šiemet atlikta analizė rodo, kad sudėjus bendrus miestų pasiekimus buvo aplankyta 1 700 000 pastatų, apytiksliai apsilankė 750 000 žmonių, o festivalį organizavo 17 400 savanorių. Tai iš tikrųjų neįtikėtini skaičiai. Būtent toks festivalio formatas leidžia dažnai su architektūra nesusijusiems žmonėms suvokti ar net pastebėti jų miestuose esančius pastatus, jų sandarą, istoriją ir svarbą miestui. Tolesnėje straipsnio dalyje Dalia Traškinaitė kalbina dvi „Open House Vilnius“ organizatores – Sandrą Šlepikaitę ir Vitą Saltonaitę.

Kaip atrenkami objektai „Open House Vilnius“ renginiui? Kokie yra atrankos kriterijai? Kiek tarp jų istorinių objektų, šiuolaikinės architektūros?

S.: pastatus atrenkame subjektyviai, kiekvienais metais savęs klausdami, kas yra kokybiška architektūra. „Open House Vilnius“ tapo įtakingu renginiu, formuojančiu vienokią ar kitokią viešą nuomonę, todėl siekiame atkreipti dėmesį į pastatus, kurie yra pavojuje, dėl kurių visuomenėje kyla daug diskusijų, ir taip kritiškai, atsiedami nuo emocijų, parodyti jų vertę. Pavyzdžiui, supažindinti su postmodernizmo, modernizmo architektūra, šio stiliaus pastatais.

V.: pagrindinis „Open House Vilnius“ tikslas ir yra edukuoti. Pirmais metais rinkomės būtent jau minėtus modernistinius ir šiuolaikinius pastatus, apie kuriuos žmonės žino mažiausiai, ir klausėme architektų bendruomenės nuomonės, apie kokius objektus turėtume kalbėti visuomenei. Iš esmės ta gija

ir liko: atsižvelgiame į aktualijas ir jaučiame atsakomybę apie tai kalbėti. Kai Londonas davė sutikimą rengti šį festivalį, jų kriterijus buvo – kokybiška architektūra, neskirstant jos laikotarpiais. Manome, kad plečiantis programai įtrauksime ir istorinius pastatus, kad būtų galimybė susidaryti bendresnį miesto vaizdą, ieškoti skirtumų, panašumų, pajusti, kaip miestas augo.

S.: ir vis dėlto pagrindinis kriterijus yra kokybiška, įdomi, išskirtinė architektūra, iš kurios gali kažko išmokyti. Pastatai, kurie formuoja charakterį, erdvę mieste.

Ar realu į festivalį įtraukti ir kitus Lietuvos miestus?

S.: aišku, realu. Pati „Open House Vilnius“ koncepcija susijusi su miesto vardu. Mums būtų fiziškai per didelė užduotis „Open House Vilnius“ festivalius organizuoti ne tik Vilniuje, bet mes visada palaikysime šios idėjos entuziastus iš kitų Lietuvos miestų.

**Kokia yra Jūsų organizacinė struktūra?
Koks yra darbų pasiskirstymas?**

S.: sistema dėl programos ir komandos kaitos kasmet šiek tiek keičiasi. Pirmais metais organizavome festivalį septyniuose – šiandien mūsų penkiolika! Organizatorių komanda pasiskirsčiusi į kelias temines dalis – vieni kuruoja turinį ir programą, o kiti yra atsakingi už rinkodarą, viešinimą, rėmėjų pritraukimą, dizainą, sklaidą.

V.: sausio mėnesį į procesą įtraukiami mentorai, kurie – vienas arba du žmonės – tampa atsakingi už pastato pristatymą. Jie renka informaciją apie pastatus, rengia ekskursijos tekstą, bendrauja su architektu, rūpinasi savanoriais bei renginio metu kartu su jais veda ekskursijas.

S.: kovo mėnesį į veiklą įtraukiame visus savanorius, supažindiname su mentorais ir rengiame įvairius mokymus. Praėjusiais metais jiems vedėme simuliacijas, leidžiančias praktiškai sukontroliuoti žmonių srautus, dalytis informacija, formuoti eilę.

V.: Londonas mums duoda tik pavadinimą, mes mokame subtilų franšizės mokestį. Tokį, skirtą visuomenei, nemokamą, pristatantį

kokybišką architektūrą ir vykstantį viename mieste renginį gali organizuoti ne pelno siekianti organizacija, šiuo atveju VšĮ „Architektūros fondas“, o jo struktūrą, dizainą kiekvienas miestas kuria pats. Visa tai turėjome išdiskutuoti, nuspręsti ir sukurti sistemą.

Trumpai apibūdinkite festivalio raidą Lietuvoje. Kaip keitėsi apsilankiusiųjų skaičius? Kokių atgarsių sulaukėte? Kaip visuomenė įsitraukė į festivalį?

V.: keli iš organizatorių lankėsi Barcelonoje „Open House“ renginyje, Sandra stažavosi Victorios Thornton biure „Open City“, kur prieš 25-erius metus ir buvo sugalvotas „Open House“. Prieš tai „Archfondo“ ekskursijų fondas organizavo ekskursijas modernizmo tema, skirtas daugiau architektams. Taip žingsnis po žingsnio vis brendo mintys, kad jau reikia sukurti renginį visuomenei. „Open House“ buvo pirmas renginys, orientuotas į visuomenę, o ne į architektų bendruomenę.

S.: dėl žmonių susidomėjimo: pirmais metais prognozavome, kad sulauksime apie 5 tūkst. lankytojų, o apsilankė – 8 300. Kitais metais, kai supratome, kad renginys yra pa-

trauklus ir žmonėms patinka, padidinome programą, o ir žmonių sulaukėme 2,5 karto daugiau nei planavome – 19,5 tūkst., pernai dar daugiau – 27 tūkst. lankytojų. Pirmais metais pristatėme 30 pastatų, antrais – 44, praėjusiais – 50, o šiais planuojame – 60.

V.: apie atsiliepimus. Siekiame, kad žmonės identifikuotų architektūrą kaip kultūros dalį ir lygiai taip pat domėtysis ja kaip kinu, teatru ar muzika. Ir kai sutinki žmogų, kuris net nebuvo „Open House“, o pasakoja, kad jo kolegės buvo ir jie kartu darbe apie architektūrą šnekėjo lygiai taip pat kaip šneka apie teatrą, apsidžiaugi, kad jis pasako tai, ką ir norėjai išgirsti. Pamenu, viena lankytoja, apsilankiusi Žemės ūkio institute, Skaičiavimų centre ir pamačiusi S. Veiverytės bei jos studentų freską pastato salėje, sakė: „Mes važiuojame į Italiją pažiūrėti sieninės tapybos, o ir Lietuvoje tokios yra.“ Jau pirmais metais kiekvienas liko sužavėtas tiek renginio identitetu, dizainu, programa, tiek pačiu renginiu.

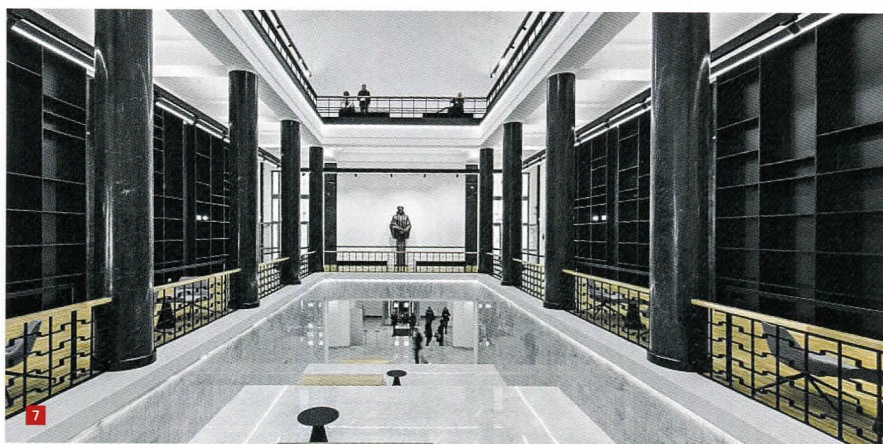
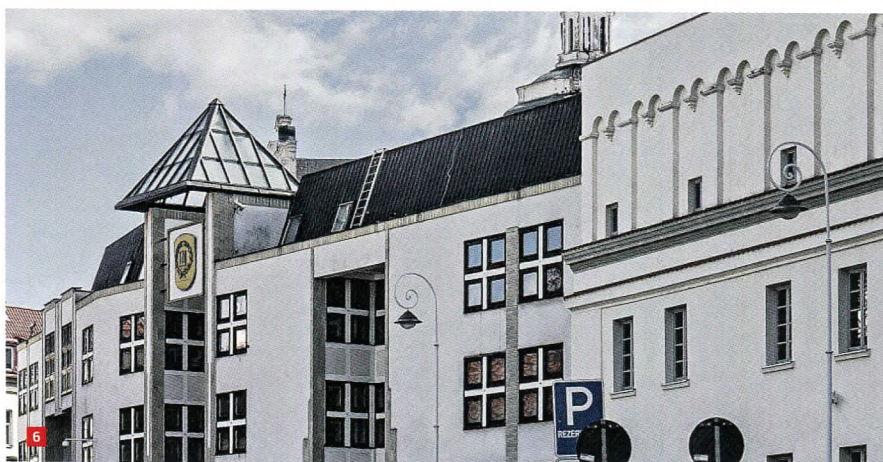

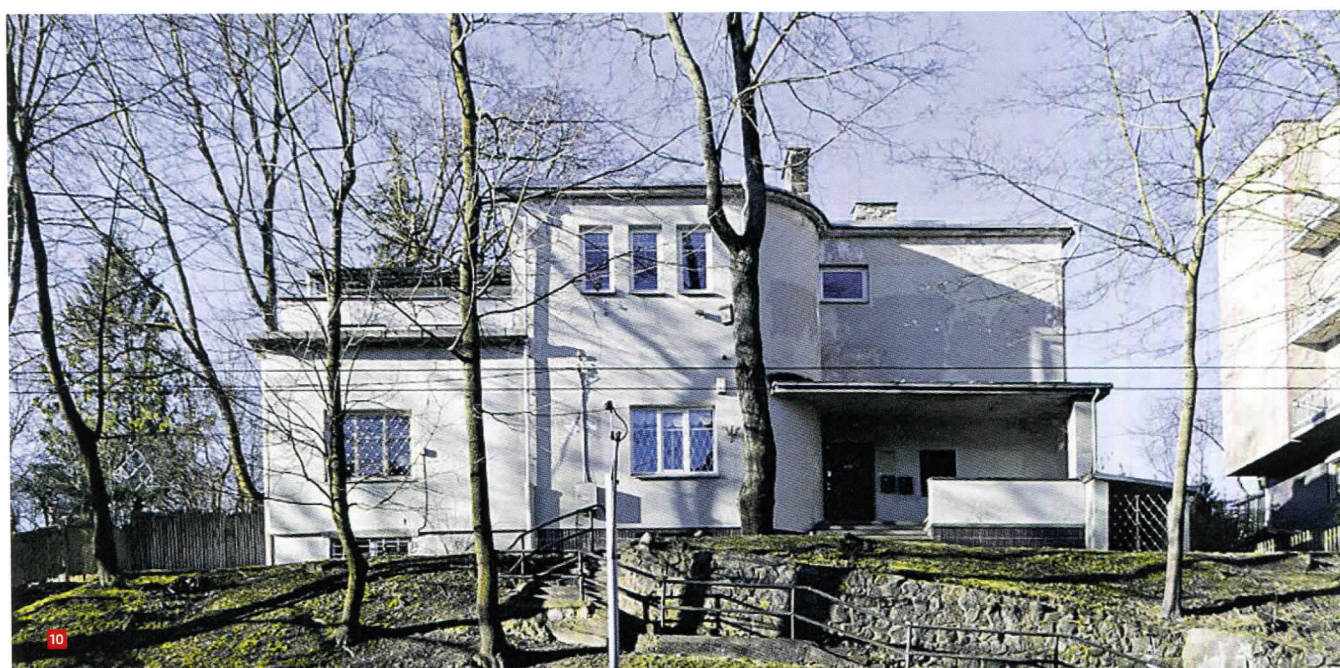
Ar žadate palikti registraciją į kai kuriuos objektus? Ar keisis patekimo į objektus tvarka?

S.: stengiamės atsisakyti registracijos, bet yra įvairių valstybinės paskirties objektų, tokių kaip Seimas, vyriausybės, prokuratūra, ambasados, kurie neišvengiamai jos reikalauja.

V.: tiesiog dėl saugumo, politinių įvykių mums natūraliai nepavyks atsisakyti registracijos, jeigu norėsime kalbėti apie tuos pastatus visuomenei.

S.: mums žmonės rašo ir prašo registruoti į visus pastatus, nes savaitgalį sunku patekti į juos ir reikia daug laukti. Pavyzdžiui, Londone žmonės įpratę laukti eilėje, jie net mėgsta tai, o lietuviai – ne. Pas mus būna ir taip: žmonės užsiregistruoja, bet net 30 proc. neatvyksta. Jei mes visur registruotume, neįvykdytume programos iki galo, mažiau žmonių apsilankytų objektuose. ■

1 „Open House Vilnius 2017“ organizatoriai ir savanoriai

2–4 Ekskursijos akimirka

5 Kultūros paveldo centras Ašmenos g. 10, Vilnius

6 Krašto apsaugos ministerija Totorių g. 25, Vilnius

7 Nacionalinė M. Mažvydo biblioteka Gedimino pr. 51, Vilnius

8 A. Puškino muziejus Subačiaus g. 124, Vilnius

9 Gaisrinė ir bendrosios pagalbos centras, Šilo tiltas / P. Vileišio g., Vilnius

10 Antono Kiakšto miesto vila, Pamėnkalnio g. 34, Vilnius

OpenHouse Vilnius

OpenHouse Vilnius is a weekend of open doors in architecture, annually held in Vilnius since 2015. The goal of the event is to provide the possibility for anyone to take an interest in architecture and become familiar with it. During the weekend, buildings in Vilnius, known for their high-quality architecture and importance to the city and its communities, open their doors to the public. According to a schedule, guided tours take place in the buildings, led by volunteer guides, architects of the buildings and their inhabitants. The history of the Open House event began several decades ago. The first time this festival was held was in 1992 in London. The event attracted a lot of interest and quickly became popular throughout the world. Nowadays, the Open House weekend is held annually in more than a thirty cities around the world: Barcelona, Helsinki, Rome, Melbourne, New York and many others. All of these cities are united by the international Open House Worldwide network as well as a shared goal to involve the public in the conversation about the quality of architecture and the environment, and to create a unique opportunity for people to understand and learn more about buildings and spaces by directly experiencing them.